

**Stručno-znanstveni skup „Najvažniji postupci za očuvanje
ili poboljšanje stanja umjetnina od tekstila”**

24. – 26. studenog 2008. g.

Muzej Mimara, Rooseveltov Trg 5, 10000 Zagreb, Hrvatska

ORGANIZATOR: **Hrvatski restauratorski zavod**

POTPORA: **Ministarstvo kulture Republike Hrvatske**

ZAKLJUČCI ZAVRŠNE DISKUSIJE

26. studenog 2008. g.

Nazočni:

Ministarstvo kulture RH: Ranka Saračević-Würth, Lukrecija Domijan-Pavičić, Katarina Radatović Cvitanović

Hrvatski restauratorski zavod: Ksenija Škarić, mr. sc. Zoraida Staničić-Demori, Sandra Lucić Vujičić, Gordana Car, Branka Regović, Katija Hrepić, Lana Čačić, Venija Bobnjarić Vučković, Mihaela Klarić, Andrea Šimunić

Muzejski dokumentacijski centar: Želimir Laszlo

Muzej Mimara: mr.sc. Anica Ribičić-Županić,

Muzej za umjetnost i obrt: Antonina Srša, Andrea Klobučar

Zemaljski muzej BiH: mr.sc. Azra Bečević-Šarenkapa

Po završetku stručno-znanstvenog skupa „Najvažniji postupci za očuvanje ili poboljšanje stanja umjetnina od tekstila“ sastala se ekspertna grupa konzervatora, restauratora i kustosa koja je donijela zaključke o mogućim daljnjim postupcima i djelovanjima na području restauriranja i konzerviranja tekstila te smjernice za organizaciju sljedećeg skupa o očuvanju umjetnina od tekstila.

Diskusija je otvorena temom preventivne zaštite s naglaskom na važnost evidencije, dokumentacije i preventivne konzervacije. Gđa Demori Staničić je skrenula pažnju na probleme muzeja u malim sredinama, a gđa Ribičić-Županić na nužnost suradnje restauratora tekstila s muzejima. Situacija na terenu je alarmantna, pogotovo u crkvama i manjim muzejima i potrebno ju je hitno i sustavno riješiti. Gđa Demori-Staničić predložila je organizaciju tečajeva u svrhu edukacije. Predstavnici Ministarstva kulture su predložili da se umjetnine od tekstila koje se više ne koriste u liturgijske svrhe privremeno pohrane, a ne uništavaju paljenjem. U tu svrhu trebalo bi oformiti prostor gdje bi se povijesni tekstil pohranio i sačuvao i stoga se s tom inicijativom treba obratiti predstavnicima župa.

→ 1. ZAKLJUČAK: Nužno je intenzivirati rad na preventivnoj zaštiti.

G. Laszlo je u nastavku diskusije ukazao na probleme uvjeta izlaganja umjetnina od tekstila i nepostojanje standarda. Kako bi se poboljšala kvaliteta izlaganja tekstila g. Laszlo je predložio da se sastave elementarne, a ne specijalističke, upute o pohrani i izlaganju tekstila koje bi bile na raspolaganju svima. Također je naglasio da je nužno početi odmah djelovati.

→ 2. ZAKLJUČAK: Predloženo je da se izrade osnovne upute o pohrani, zaštiti i načinu izlaganja umjetnina od tekstila te da inicijativu preuzme Uprava za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kulture, a upute bi se izradile u suradnji s Hrvatskim restauratorskim zavodom i Muzejskim dokumentacijskim centrom.

Na prijedlog gđe Domijan-Pavičić pokrenuta je rasprava o mogućnosti izrade tekstiloteke – baze fragmenata tekstila u koju bi se slali svi fragmenti (ostaci, otpaci) tekstila te povijesno ruho koje više nije u upotrebi i nema se gdje pohraniti. Gđa Lucić Vujičić je napomenula da je nakon dopreme u bazu tekstil potrebno očistiti i opisati. Takva bi baza služila i kao mjesto gdje će se moći proučavati povijesni tekstil.

→ 3. ZAKLJUČAK: Moguće mjesto za pohranu dijela tekstila je Restauratorski centar Hrvatskog restauratorskog zavoda u Ludbregu. Predloženo je da nadležni konzervatorski odjeli pošalju biskupijama službeni dopis s uputom da ne odbacuju povijesni tekstil već da se obrate nadležnom konzervatorskom odjelu koji će ih povezati sa stručnjacima zaduženim za tekstiloteku.

U nastavku rasprave ponovno je dotaknuta tema problematike malih muzeja te je skrenuta pažnja na potrebu evidentiranja stanja u malim muzejima. Gđa Škarić je predložila da se osnuje hrvatska sekcija IIC – a zbog suradnje na nacionalnoj i međunarodnoj razini. Gđa Saračević-Würth i gđa Radatović Cvitanović su naglasile potrebu zajedničkog rada na terenu predstavnika Ministarstva kulture i restauratora tekstila prilikom evidencije stanja.

→ 4. ZAKLJUČAK: Nužno je uključiti restauratore tekstila u evidentiranje stanja koje provodi Ministarstvo kulture na terenu. Oni mogu pomoći pohraniti i tehnološki opisati umjetnine od tekstila.

Česta su loša iskustva s organizacijom izložbi, pogotovo kad se pripremaju velike izložbe. Problemi s kojima se u organizaciji izložbi struka susreće su: odabir umjetnina za izložbu, odabir umjetnina za restauraciju prije izložbe, načini izlaganja umjetnina (nepravilno osvjetljenje, neprimjereno učvršćivanje na nosačima, izlaganje umjetnina direktno na zidu, nepotrebno presavijanje, itd.), mikroklimatski uvjeti u izložbenim prostorima te demontiranje izložaka.

→ 5. ZAKLJUČAK: Prilikom pripreme, postava i demontiranja izložbe potrebno je konzultirati restauratore.

Na kraju je istaknuta važnost organiziranja ovakvih stručno-znanstvenih skupova jer su jedino mjesto gdje se mogu okupiti i razmijeniti iskustva svi stručnjaci, restauratori, konzervatori, kustosi, predstavnici nadležnih institucija, vlasnici povijesnog tekstila, profesori i studenti srodnih fakulteta. Također je važno skupove organizirati redovito, najbolje bi bilo svake godine, zato što ih do sada u Hrvatskoj nije bilo i zbog kritičnog stanja umjetnina od tekstila u muzejima, na terenu i umjetnina u privatnom vlasništvu. Kao smjernice za organizaciju sljedećeg skupa o očuvanju umjetnina od tekstila predloženo je nekoliko važnih tema.

→ 6. ZAKLJUČAK: Teme sljedećeg skupa bi trebale biti: novi materijali i tehnike, istraživački radovi i etički pristup restauriranju umjetnina od tekstila.

Sudionici diskusije su dogovorili da se ovi zaključci obavezno pošalju ministru kulture mr. sc. Boži Biškupiću, ravnateljici Uprave za zaštitu kulturne baštine Blandi Matici, dipl. ing. arh., ravnateljici Uprave za kulturni razvitak mr. sc. Branki Šulc, načelnici Odjela za pokretnu i nematerijalnu kulturnu baštinu Bianki Perčinić Kavur, ravnateljici Uprave za međunarodnu kulturnu suradnju Jasminki Lokas-Strpić i svim nazočnima na diskusiji.

Zaključke sastavile:

Mihaela Klarić i Sandra Lucić Vujičić iz Hrvatskog restauratorskog zavoda